

traumatologie te maken heeft. Hierbij valt het accent op het vrijhouden van de ademweg.

Van de inhoud vermelden wij tenslotte nog de hoofdstukken: polyneuritis en mononeuritis, neurologische stoornissen bij afwijkingen van de halswervelkolom, hernia van de nucleus pulposus, traumatische zenuwletsels, perifere facialisparalyse en spierziekten. Misschien met uitzondering van de afwijkingen van de laatste groep zal iedere arts frequent worden geconfronteerd met de beelden die hier worden besproken. Om de goede differentiatie te maken zonder de hulp van een beschrijving zoals hier wordt geboden, zal voor velen een zware, zo niet te zware opgave zijn.

Voor het gehele boek zou men als motto kunnen gebruiken: Verandering van spijs doet eten. Als iemand de stijl van een bepaalde schrijver minder goed verteerbaar vindt weet hij dat hem na enkele bladzijden een gerecht wacht, door iemand anders toebereid. Sommige hoofdstukken zijn zeer streng ingedeeld op de manier van V.3.3.1.a., een volgend hoofdstuk is min of meer schokkend. Hierbij denk ik aan het deel dat handelt over de behandeling van commotio en contusio cerebri. Weer een ander deel geeft blijk van het up to date zijn zoals men bemerkt uit de bespreking van de nemaline myopathy die in 1963 door Shy en anderen en Cone en anderen is beschreven.

Voor de Nederlandse huisarts is dit boek zeker een grote aanwinst daar het zowel bruikbaar is om de alledaagse neurologische ziektebeelden beter te doorgronden als om na te gaan wat de moeilijke diagnose inhoudt die een neuroloog in zijn brief aan de huisarts vermeldt.

J. Huls

A. van Straaten. Consanguine huwelijken. Deel 19 van de Nederlandse bibliotheek der geneeskunde. Stafleu's Wetenschappelijke Uitgeversmaatschappij n.v., Leiden, 1966; 103 bladzijden, prijs bij intekening f 10,50, los f 13,25.

Het is zeer verheugend, dat in de serie monografieën over de moderne geneeskunde in Nederland ook een deel is gewijd aan een antropogenetisch onderwerp. De auteur is een bekend deskundige op het interessante, maar moeilijke onderwerp van de bloedverwantenhuwelijken.

Het onderwerp wordt op een overzichtelijke en duidelijke wijze uiteengezet, al zal het de niet-genetisch geschoolde niet steeds gemakkelijk vallen de theoretische uiteenzettingen te volgen. Reeds in de eerste hoofdstukken wordt de lezer „in medias res” geplaatst. De schrijver verbindt zijn onderwerp terecht met de moderne genetische inzichten, waarvan hij een bondig overzicht in de tekst verwerkt. Hij had echter sommige genetische termen zoals „conditional dominants” en „gene modifiers” (bladzijde 14-18) en „genetic drift” (bladzijde 64) iets uitvoeriger kunnen toelichten.

De auteur wisselt de theorie op een levendige wijze af met vele toepassingen en voorbeelden. Vooral de paragrafen over de incest-huwelijken bij de Egyptische farao's en de Incavorsten en de houding van verschillende godsdiensten en de Staat ten opzichte van bloedverwantenhuwelijken, zijn zeer boeiend en verraden een grondige kennis van deze materie.

De stijl is goed, enkele germanismen zoals, „het handelt zich”, daargelaten. De hoofdstukken zijn logisch ingedeeld en de conclusies zijn scherp en bondig geformuleerd. Een duidelijk literatuuroverzicht en register voltooien het goed verzorgde boek.

Ieder, die in de erfelijkheidsproblemen en de bloedverwantenhuwelijken belang stelt, zal in dit boek een voortreffelijke gids en naslagwerk vinden.

B. J. M. Aulbers.

J. J. Kolk. Dysmenorrhoe en ziekteverzuim. Deel III van de serie verzekeringsgeneeskunde. Van Gorcum & Comp. n.v., Assen 1966 151 pagina's prijs f 12,50.

In deze studie worden de resultaten weergegeven van twee onderzoekingen, welke ten doel hadden een inzicht te verkrijgen in het vóórkomen van dysmenorrhoe en het arbeidsverzuim tengevolge daarvan. De omvang van het verzuim

wegens dysmenorrhoe werd bestudeerd door middel van een retrospectief onderzoek naar het ziekteverzuim van vrouwelijk PTT-personeel te Rotterdam in 1957, 1958 en 1959. Door middel van een gericht interview werd een onderzoek gedaan bij vrouwelijke sollicitanten over het vóórkomen van dysmenorrhoe en arbeidsverzuim wegens dysmenorrhoe (PTT Rotterdam 1957-'60 en AKU Arnhem 1961-'64) Er werd getracht op de volgende vragen een antwoord te vinden: 1. Hoe vaak komt dysmenorrhoe voor bij overigens gezonde vrouwen en welke factoren spelen hierbij een rol? 2. Hoe vaak gaat dysmenorrhoe gepaard met arbeidsverzuim en welke factoren spelen hierbij mee? 3. In hoeverre kan reeds bij de keuring een voorspelling gedaan worden over het in de toekomst te verwachten optreden van dysmenorrhoe en arbeidsverzuim tengevolge daarvan bij een sollicitante?

Om een eventuele relatie tussen de menarcheleeftijd en het menstruatiepatroon te kunnen nagaan, werd ook hierover navraag gedaan. De resultaten hiervan worden besproken in hoofdstuk 2 en 3. Hoofdstuk 4 bevat een literatuurstudie over de relatie tussen menstruatie en arbeid. In hoofdstuk 5 wordt het begrip dysmenorrhoe besproken. Hoofdstuk 6 bevat de uitkomsten van het interview-onderzoek. In hoofdstuk 7 wordt het probleem van het ziekteverzuim in het algemeen belicht en in hoofdstuk 8 het verzuim wegens dysmenorrhoe, zoals dit uit het onderzoek naar voren kwam.

Enkele conclusies: Vrouwen, die pas enkele jaren menstrueren, hebben minder vaak dysmenorrhoe dan vrouwen, die reeds langer menstrueren, maar bij vrouwen van 29 jaar en ouder neemt de frequentie af. Vrouwen met kinderen hebben minder vaak last dan gehuwden zonder kinderen en ongehuwden. Bij hypermenorrhoe is er een grotere kans op dysmenorrhoe. Deze kans neemt ook toe naarmate de menstruatieduur langer is.

Het bleek moeilijk te zijn om op grond van enkele keuringsgegevens een voorspelling te doen over het te verwachten dysmenorrhoeverzuim bij een bepaalde sollicitante, omdat de psyche, zowel bij het al dan niet gestoord verlopen van de menses als ook bij de behoefte om wegens onwelbevinden te gaan verzuimen, een grote rol speelt en omdat niet-medische factoren een zeer belangrijke invloed hebben op het verzuimgedrag van de werknemer.

Het boek wordt besloten met een uitgebreide literatuurlijst en een statistische verantwoording.

B. R. Brust

Het lezen waard

Goed geschreven memoires van huisartsen uit vroegere tijden, die door de tegenwoordige huisarts nog met plezier gelezen kunnen worden, zijn schaars en waarschijnlijk alleen nog maar in bibliotheken te vinden. De volgende boekjes zijn beslist het lezen waard:

Dr. S. Greidanus. De dagen van olim. Herinneringen van een geneesheer. Scheltema en Holkema's Boekhandel, Amsterdam, z.j. (1908).

Dr. B. E. Scheltema. Herinneringen van een geneesheer. W. J. Thieme, Zutphen, 1917.

Nota bene

Geregelde gewichtsregistratie is in de dagelijkse spreekuur-routine van de huisarts een zeer waardevolle onderzoeksmethode.

Bij ritme-stoornissen bij bejaarden denke men aan hyperthyroidie.

„Men kan door onnoodig verbieden gemakkelijk iemand ziek praten”. (A. F. Soer. Moderne aforismen uit de interne kliniek. W. L. en J. Brusse's Uitgeversmaatschappij, Rotterdam, 1917)